

حضرت آیت‌الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم:

بدین وسیله گزارش جلسه سیصد و سیزدهم مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان مورخ ۱۳۸۶/۳/۱۲ مشتمل بر بررسی نامه وارده و طرح ارائه شده به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

دستور اول: رسیدگی به نامه جناب آقای مهدی مقدسی در مورد خلاف‌شرع بودن ماده ۴۸ قانون ثبت و رأی وحدت رویه شماره ۶۷۲-۸۳/۱۰/۱-هیئت عمومی دیوان عالی کشور مبنی بر عمل به آن.

بررسی: اطلاق آن شامل مواردی که سند معتبر شرعی در بین بوده و به ثبت نرسیده است می‌باشد و مستلزم عدم قبول آن در محاکم قضایی می‌شود و لذا خلاف شرع می‌باشد. (۸ رأی از ۱۰ رأی)

نظر بعضی از اعضاء که این ماده را خلاف شرع نمی‌دانستند این بود که ماده می‌گوید: این سند و قولنامه-بماهوسند- مادامی که به ثبت نرسد ارزش قانونی در ادارات و محاکم ندارد و این مسئله منافات با آن ندارد که این سند به خاطر قیام بینه و شاهد عادل معتبر و لازم‌العمل در ادارات و محاکم اخذ شده موجود باشد و این نوشته برای قاضی علم آور بوده و قاضی به علم خود عمل نموده و طبق آن حکم کند.

لکن در مقابل نظر اکثر اعضاء این بود که این ماده ارزش قانونی که برای سند ثبت شده قائل شده است چنین ارزشی را برای سند غیرثبتهی قائل نیست و مثلاً قولنامه را مقابل سند ثبتهی قرار داده و آنرا غیر معتبر می‌داند ولو اینکه شاهد عادل و بینه بر اعتبار آن قائم شده باشد.

و حال آنکه از نظر شرعی در این صورت فرقی بین سند ثبتهی و سند غیرثبتهی -که بینه بر اعتبار آن قائم شده است- نیست و هر دو شرعاً معتبرند.

حاصل اینکه این ماده سند ثبتهی را حجت دانسته و سند غیر ثبتهی را حجت نمی‌داند و مسئله علم قاضی و عمل به آن مطرح نیست تا گفته شود در سند غیر ثبتهی نیز قاضی هنگام قیام بینه برایش علم حاصل شده و علمش حجت بوده و به آن عمل می‌کند. و علی‌هذا به همین بیان رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان نیز خلاف شرع می‌باشد.

همچنین در این جلسه در مورد ماده ۷۰ قانون ثبت (فصل دوم آثار ثبت اسناد) که مضمون آن مطابق مفهوم ماده ۴۸ متقدم است بحث شد. در این ماده آمده است: «سندی که مطابق قوانین به ثبت رسیده رسمی است و تمام محتویات و امضاهای مندرجه در آن معتبر خواهد بود مگر اینکه مجعولیت آن سند ثابت شود.»

و اطلاق این ماده شامل معتبر دانستن سندی که به ثبت رسیده ولی اعتبار شرعی آن معلوم نبوده و مشکوک است نیز می‌گردد و لذا خلاف شرع می‌باشد. (۹ رأی از ۱۰ رأی)

دستور دوم: طرح پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور.
ماده ۴: ضوابط احتساب سوابق تحصیلی ...

بررسی: ماده مذکور و به تبع آن تبصره‌های آن - با توجه به تفسیر شورای محترم نگهبان از اصل ۱۳۸ قانون اساسی خلاف آن اصل می‌باشد. (۷ رأی از ۹ رأی)

توضیح اینکه تدوین ضوابط احتساب سوابق تحصیلی داوطلبان در حکم تدوین آیین‌نامه اجرائی بوده که بر اساس اصل ۱۳۸ قانون اساسی بر عهده هیئت وزیران یا کمیسیونی متشکل از چند وزیر می‌باشد و حال آنکه افراد تشکیل دهنده این کار گروه مذکور در بند ۴ و ۵ این ماده افرادی غیر از وزیر بوده و سایر افراد مذکور در بندهای ۱ و ۲ و ۳ نیز می‌توانند غیر وزیر، یعنی معاون وزیر باشند و لذا این ماده خلاف اصل ۱۳۸ قانون اساسی دانسته شد.

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که تدوین ضوابط احتساب سوابق تحصیلی، تصویب آیین‌نامه نمی‌باشد و یا اینکه از اصل ۱۳۸ انحصار تصویب آیین‌نامه به هیئت وزراء و یا کمیسیونی متشکل از آنان استفاده نمی‌شود و لذا دیگران نیز می‌توانند آن را تصویب کنند.

همچنین نظر چهار نفر از اعضاء این بود که ماده ۴ خلاف اصل ۶۰ قانون اساسی می‌باشد زیرا کارهای اجرایی به کمیسیونی محول شده است که در آن افراد غیردولتی (بند ۴) می‌باشند.

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که این کمیسیون مجری نبوده و تنها تدوین ضوابط می‌نماید.

همچنین نظر بعضی از اعضاء این بود که مساوی قرار دادن افرادی که از جهت کیفیت آموزش با هم فرق دارند مستلزم تبعیض ناروا بوده و خلاف بند ۹ اصل سوم قانون اساسی می‌باشد و مجرد گذاشتن سهمیه مخصوص برای این مناطق موجب رفع این تبعیض نمی‌شود.

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که اختصاص سهمیه به این مناطق مشکل را بر طرف می‌نماید و استواء در امتحانات تبعیض ناروا نمی‌باشد بلکه عدم امکانات اولیه برای آموزش آنان که از قبل بوده است نوعی تبعیض می‌باشد و در نتیجه راه یافتن آنان - با توجه به پایین بودن بنیه علمی آنان - موجب اخلال در نظام آموزشی دانشگاه‌ها می‌شود مگر اینکه گفته شود راه یافتن ایشان به دانشگاه‌ها با امکانات کم ناشی از استعداد وافر آنان بوده و در دانشگاه با وجود امکانات تساوی آنان به درجات عالی نائل می‌گردند.

دوام توفیقات حضرت عالی را از درگاه ایزد متعال مسئلت دارم.

سیدحسن طاهری خرم‌آبادی

رئیس مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان